

INGEZONDEN.

DE OPIUMREGIE IN NEDERLANDSCH OOST-INDIË.

Bij het stukje van den heer J. DE GROOT SR. in het nummer van 30 September j.l. teeken ik aan, dat het Verslag betreffende den Dienst der Opiumregie over het jaar 1915 op bladz. 7 o.a. vermeldt, dat, ten einde het welslagen der regie te verzekeren, het noodig werd geoordeeld bij de invoering de samenstelling van het bereide product zooveel mogelijk gelijk te maken aan die van de tjandoe tevoren door den pachter in het betrokken gebied verkocht, met weglating van eventueele schadelijke bijmengsels; en op bladz. 8 o.a., dat bij de invoering der regie in eenige gewesten van Java het onvermijdelijk bleek om behalve tjandoe ook nog tike te verkoopen en dat, waar mogelijk, de verkoop van dit product, hetwelk voor de gezondheid schadelijker wordt geacht dan tjandoe, in latere jaren is gestaakt.

De hier bedoelde toevoegsels (citroensap, tamarindemoes, fijngekorven bladeren van *Ficus septica*, enz.) werden voor misbruiken van de pachters gehouden, die daarmee zouden hebben beoogd, hetzij verhooging van hun tjandoe-opbrengst, hetzij bevordering van het opiumverbruik, wat indruischte tegen den wensch der regeering om met de regie alles tegen te gaan, wat het opiumverbruik onder de bevolking in de hand kon werken.

Dat hebben de pachters m.i. met die toevoegsels niet beoogd, wel echter, waar zij zich in een omgeving van tiketjandoe- en tikerookers bevonden, die zllang vóór hen bestonden, de verbranding hunner tjandoe te bevorderen, opdat de daaruit verkregen djitjeng en keleet ook voor de schuivers vrijwel waardeloos werd, zoodat dezen om zoo te zeggen uitsluitend op het schuiven (rooken) hunner tjandoe (tike) aangewezen waren; hierdoor bleef hun tjandoe debiet weliswaar gelijk, maar de hooge verkoopprijs van het product waarborgae toch een voldoende winst.

Ik zou de laatste zijn om niet te erkennen, dat deze pachterspolitiek ook vele misbruiken, al of niet bekend (Verslag bladz. 3), met zich zal hebben gebracht, waaraan men door de regie een einde hoopte te maken (Verslag bladz. 2).

Het verband in mijn uitlating, geenszins bedoeld om wie dan ook onrecht te doen, hoop ik met het bovenstaande te hebben verduidelijkt.

Amsterdam, 11 October 1922.

M. TH. KOKS.

EEN IN CASU ONBELANGRIJKE VRAAG: SOCIALIST OF NIET?

In het *Tijdschrift* van 23 September heeft BRENKMAN zich mogen beklagen over het feitje, dat ik hem *buiten* het *Tijdschrift* n.l. in het „Voorwoord” van mijn „dikke boek” („Hist. Idealisme of Historisch Materialisme? *Opbouwen of ondermijnen?*”) ter loops bij de socialisten heb ingedeeld. Hij noemt dit *onbehoorlijk, in strijd met de goede trouw* enz.; ja, hij vindt het zelfs noodig mij den titel *propagandist* te geven! Gesteld, de kwalificatie ware werkelijk onjuist, wat dan nog? Zelfs HOMERUS dutte wel eens, en waarom zou *ik* mij dan niet ereis mogen vergissen in een bijzaakje? Waarom zou ik dan enkel hiermede reeds de „belangstelling in mijn werk” verbeurd hebben, zooals BRENKMAN ten overvloede meent te mogen concluderen? Hij moet aan *mij* geen pietluttige eischen stellen; en zich zèlf moet hij niet al te hoog taxeren; aan den „roem” van DEMOCRITUS, SPINOZA, ROUSSEAU, KANT, HEGEL, DARWIN, MARX, EINSTEIN en zooveel andere bevorderaars van Materialisme en Schijn-Idealisme doet het immers niets toe of af, of BRENKMAN socialist is, ja dan neen! Zijn verontwaardiging is des te ongemotiveerder, omdat hij toegeeft, dat het „allerminst een schande is om socialist te zijn” en omdat